

DOSYA:

SANAL MİMARLIK

PROFİL:

SVERRE FEHN

YALOVA'DA

ÇEVRE

DÜZENLEMESİ

ANKARA'DA

UÇ KONUT

10 GENÇ

AVUSTURYALI

MİMAR

ANAIS NIN -

RUPERT POLE EVİ

BAUHAUS

AMERİKA'DA

MAX ERNST

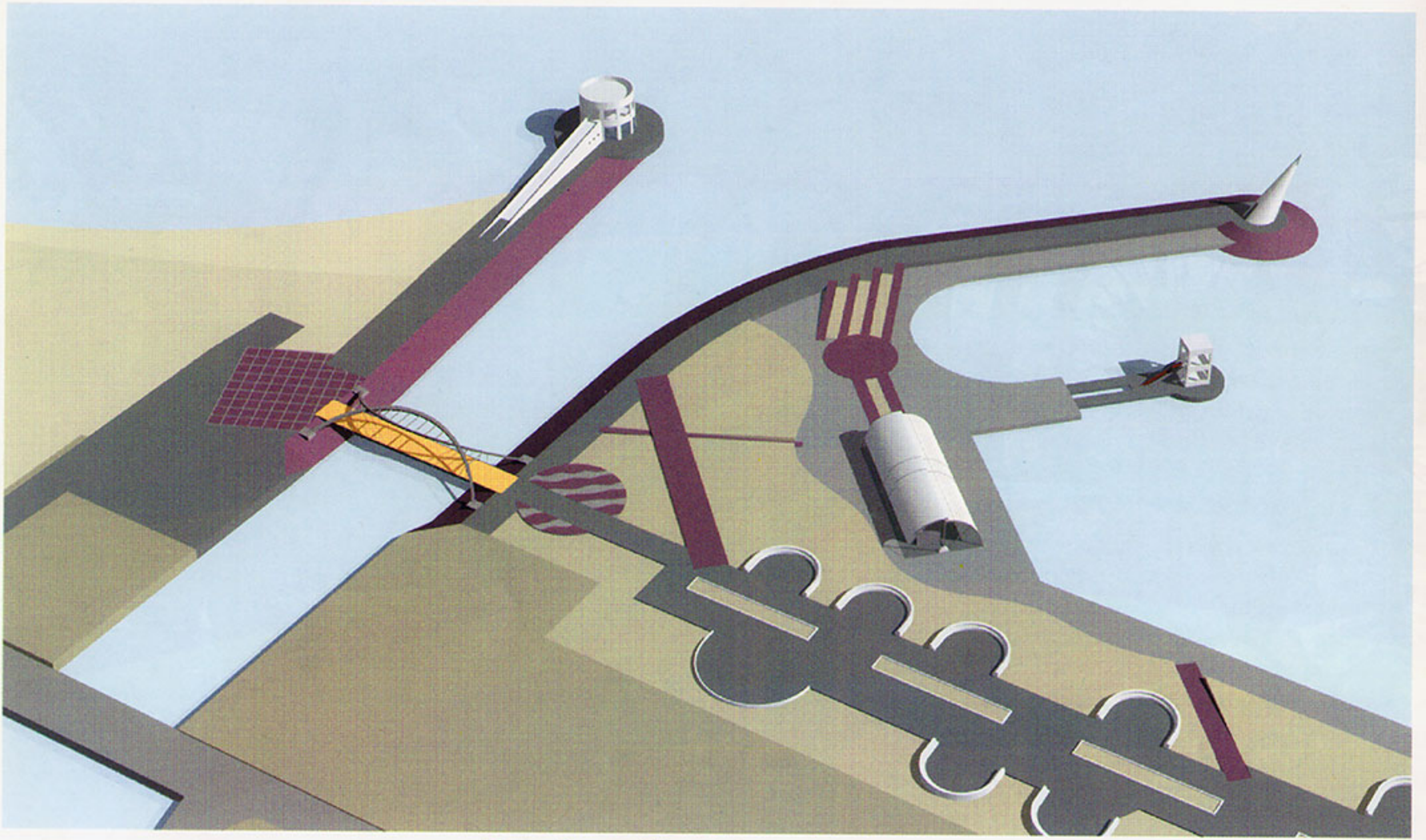
TEKNOLOJİ/MALZEME EKİ:

YAPISAL ÇELİK

Yalova Yaya Köprüsü ve Kıyı Rekreasyon Alanı

Deprem yaralarını sarmakta olan Yalova için hazırlanmış bir çevre düzenleme çalışması sunuyoruz. Çevre düzenlemenin çoğu belediye ve tasarımcı tarafından bitkilendirme-çiçeklendirme uğraşı sanıldığı bir ülkede, Kazmaoğlu'nun projesi gerçek bir mimari peyzaj oluşturma denemesi olarak seçkinleşiyor. Önerilen çelik yaya köprüsü ise, Türkiye'nin mühendislik mimarisi alanındaki açmazları bağlamında düşünülürse, umut verici taze bir soluk.

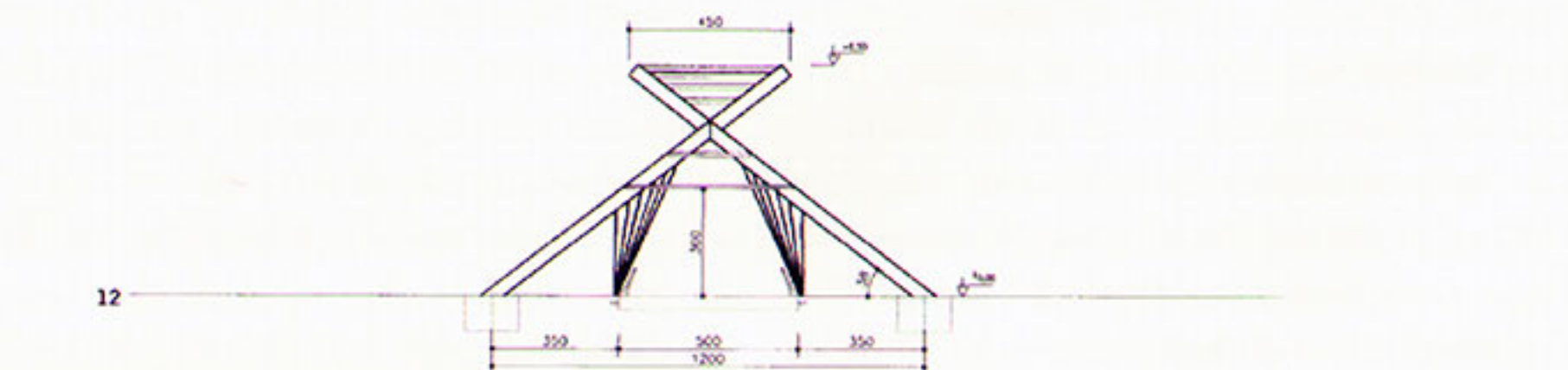
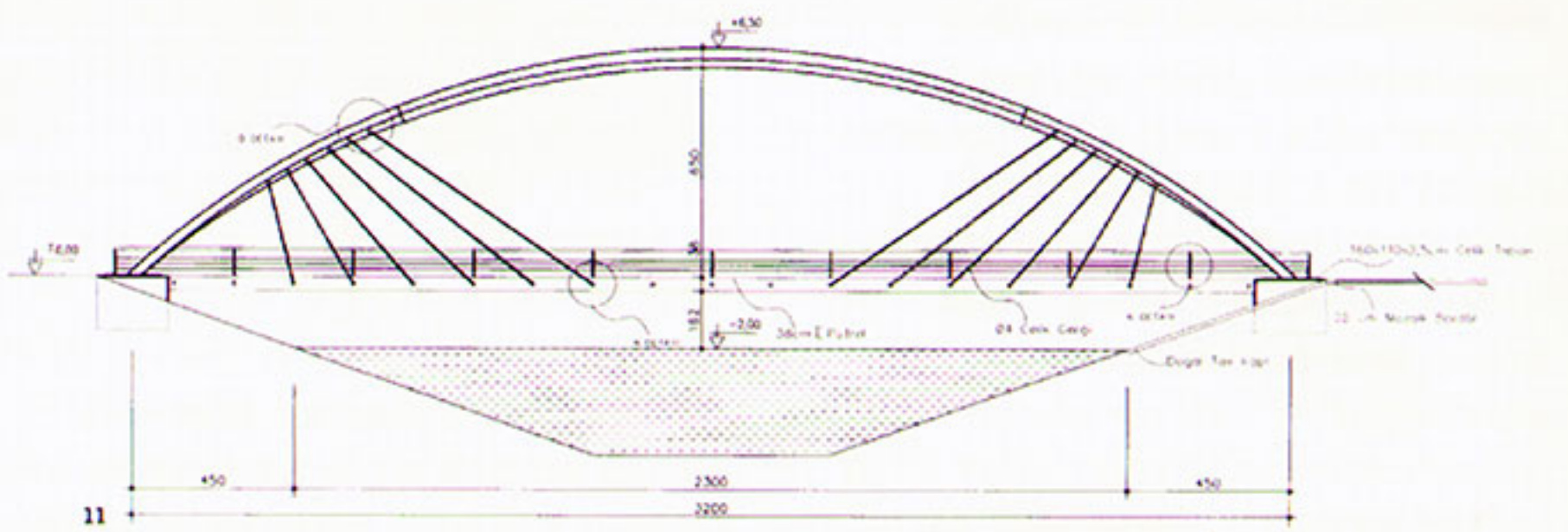
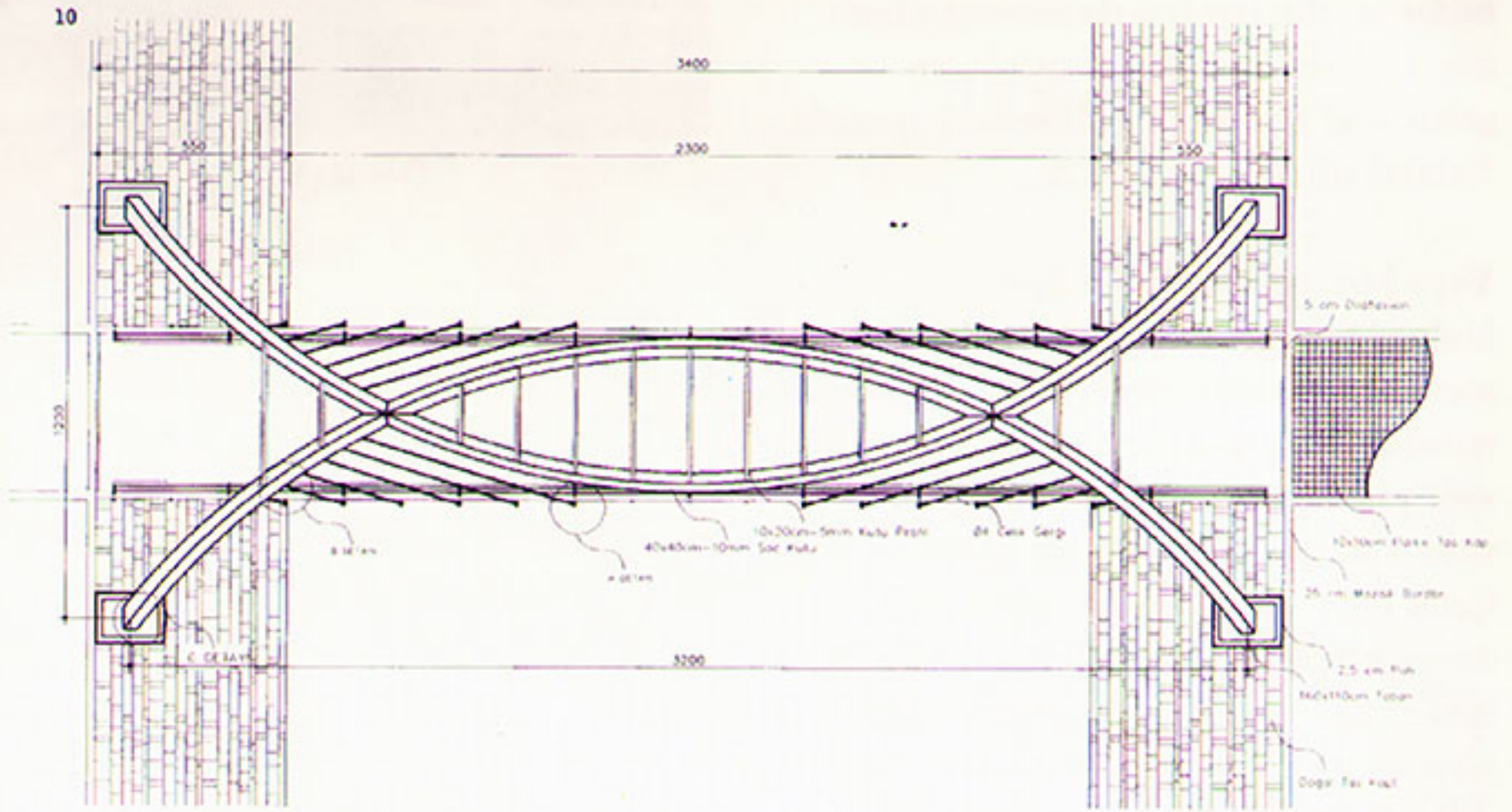
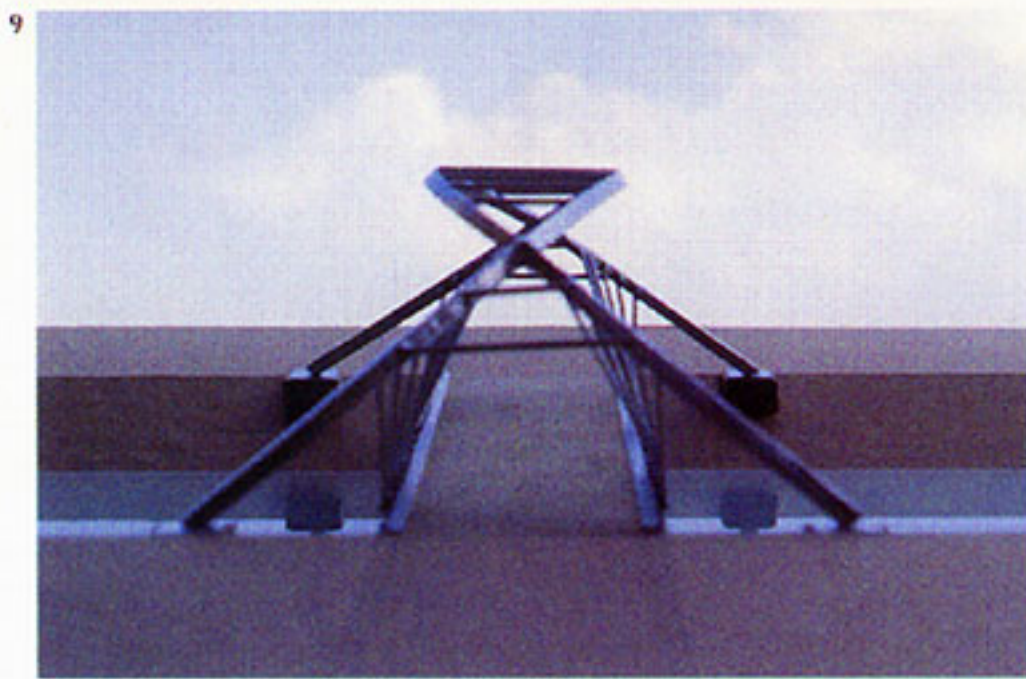
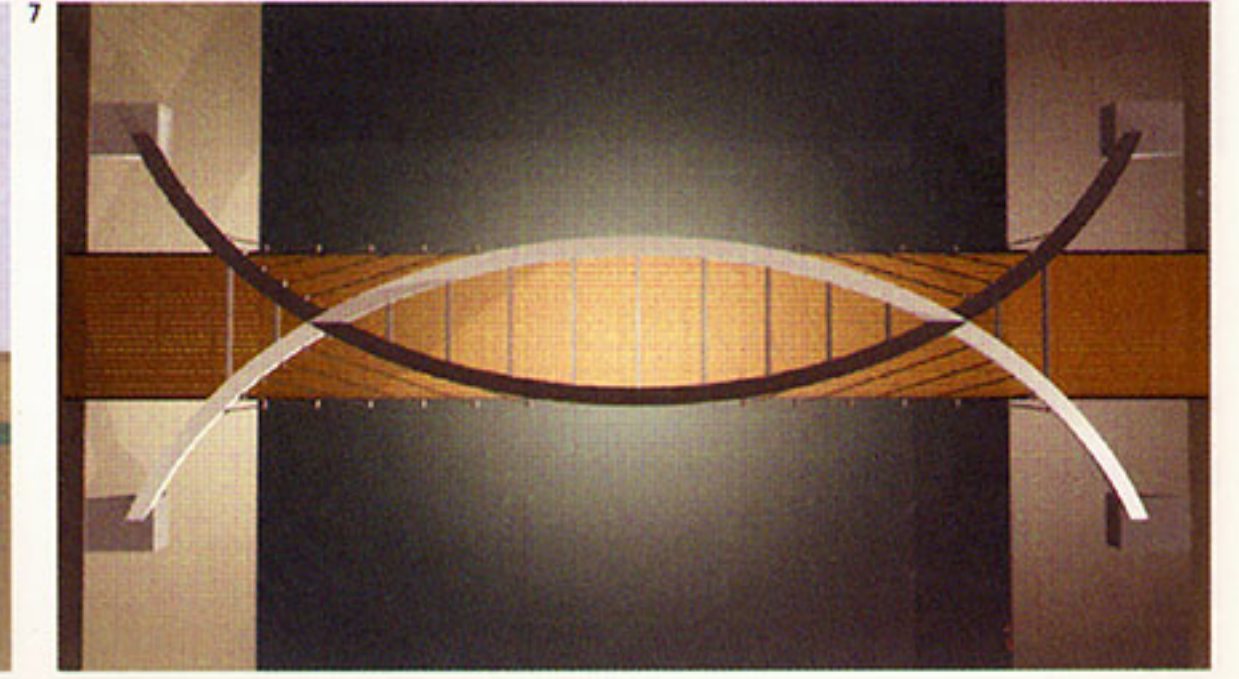
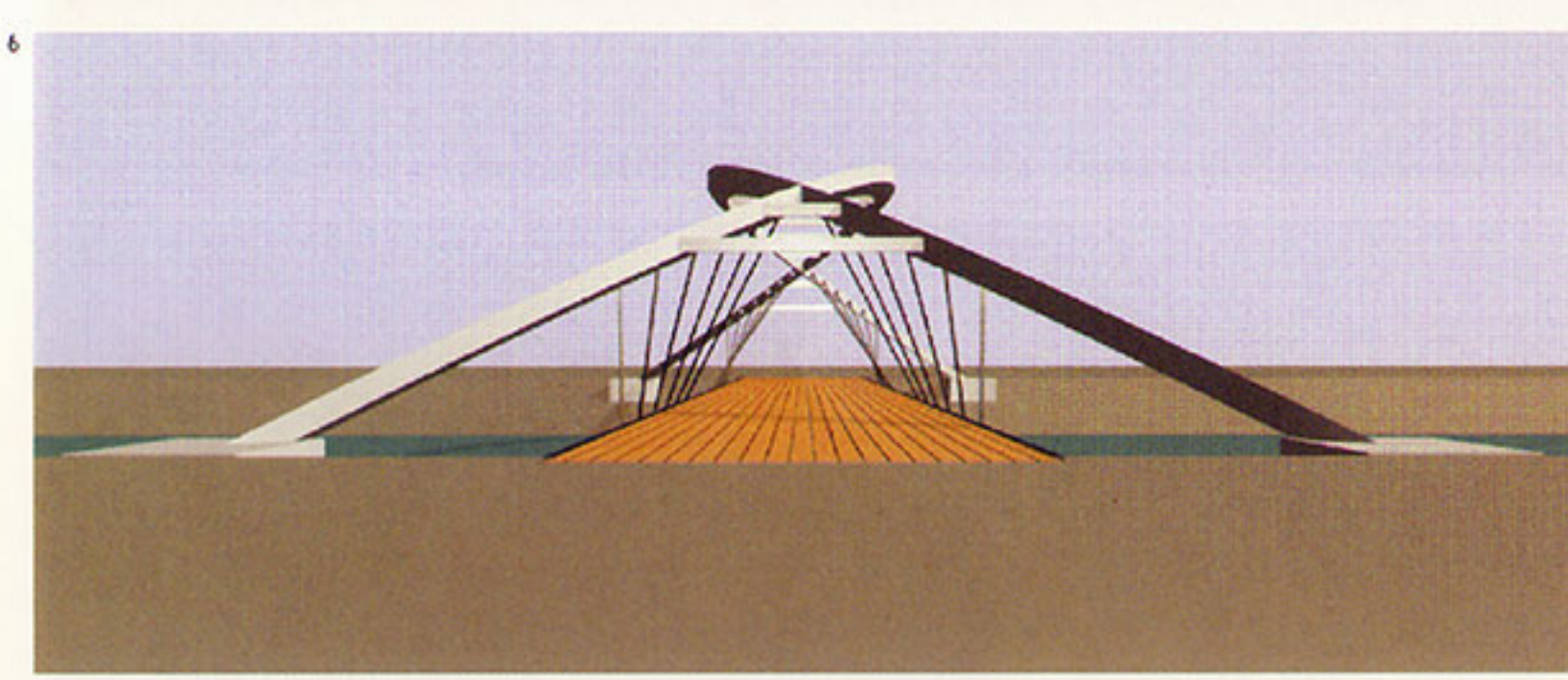
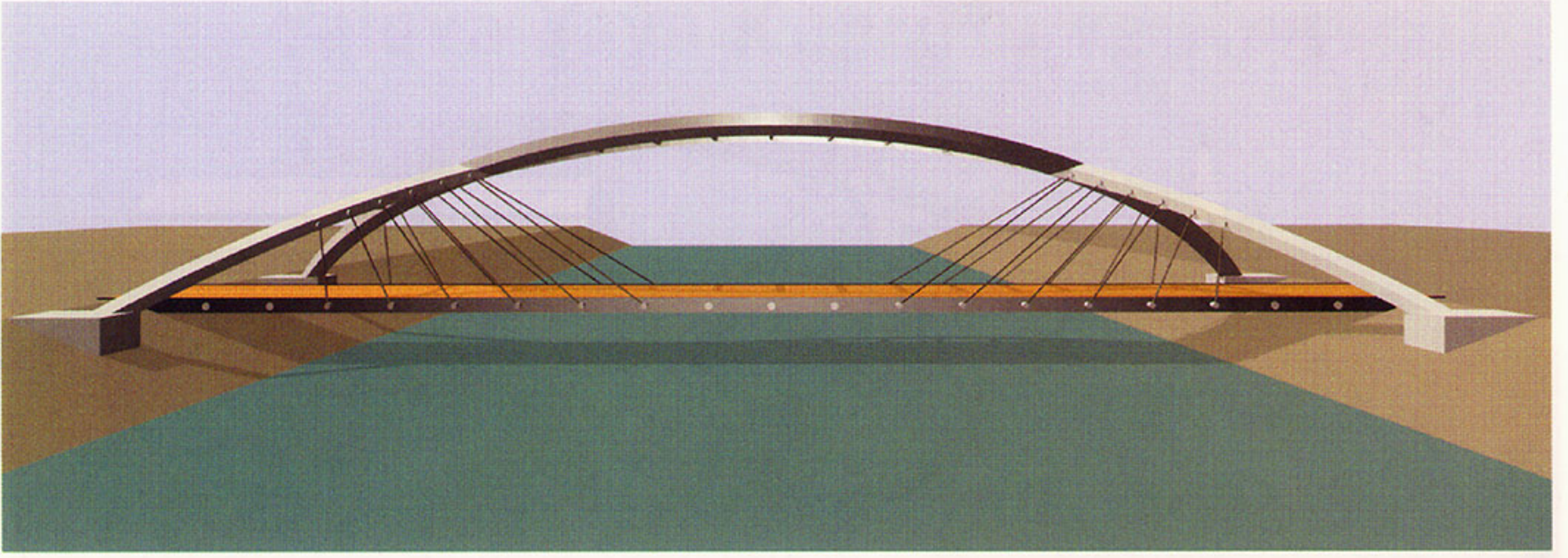
Tasarım:
Adnan Kazmaoğlu, Miar Mimarlık
Tasarım Yardımcıları:
İlker Özdel, Turgay Yaz
Mal Sahibi:
Yalova Belediyesi
Statik:
Uzay Sistem
Yapı Koordinatörü:
İsmail Özdemir
Yapımcı:
Atalar İnşaat
Proje Tarihi:
Haziran 2000

Adnan Kazmaoğlu ■ Yalova Belediyesi büromuzdan mevcut kıyı bandı düzenlemesinde Yalova Deresi ile kesilen yaya aksını birleştirecek bir yaya köprüsü tasarımı istedi. Ancak konu çevresi ile ele alındığında dolgu yapılmış bir mendirek ve balıkçı barınağının da düzenlenmesi ile alanın tam anlamıyla bütünleşip işlev kazanacağı ortaya çıktı.

Köprü ana eleman olmak üzere, eklenen dört animatif "oyuncak bina" ile rekreasyon alanının odak noktaları belirlendi. Bunlar fonksiyon içeren "heykelsi" yapılardır. Tamamen beyaz brüt beton ve basit geometri küteller, rekreasyon alanında ağır bina etkisi yerine

çekicilik taşıyan plastik öğeler olarak kullanıldı.

Bu düzenlemede; yaya köprüsü, hem fonksiyonel olarak yaya aksını bağlayacak, hem de simgesel nitelik taşıyacak biçimde tasarımın belkemiği olarak ele alındı. Strüktürel tasarımının heyecanının yanısıra köprü tasarımının sosyal bağlamından gelen ayrı bir çekiciliği vardır. Ivo Andrić'in köprüünün sosyal yaşamdaki yerini çok güzel anlatan, köprü çevresinde dönen kurgusuyla toplumsal değişimi veren Drina Köprüsü adlı romanı bu çekiciliğin ayrıntılı öyküsüdür. Köprü sadece iki yakayı birbirine bağlamaz, insanları da birbirine

5 Yaya köprüsü ön görünüşü.

6 Yaya köprüsü yan görünüşü.

7 Yaya köprüsü planı.

8, 9 Maket fotoğrafları.

10 Yaya köprüsü planı.

11 Yaya köprüsü ön görünüşü.

12 Yaya köprüsü yan görünüşü.

13 Çayhane perspektifi.

14, 15 Çayhane planı.

16 Çayhane kesiti.

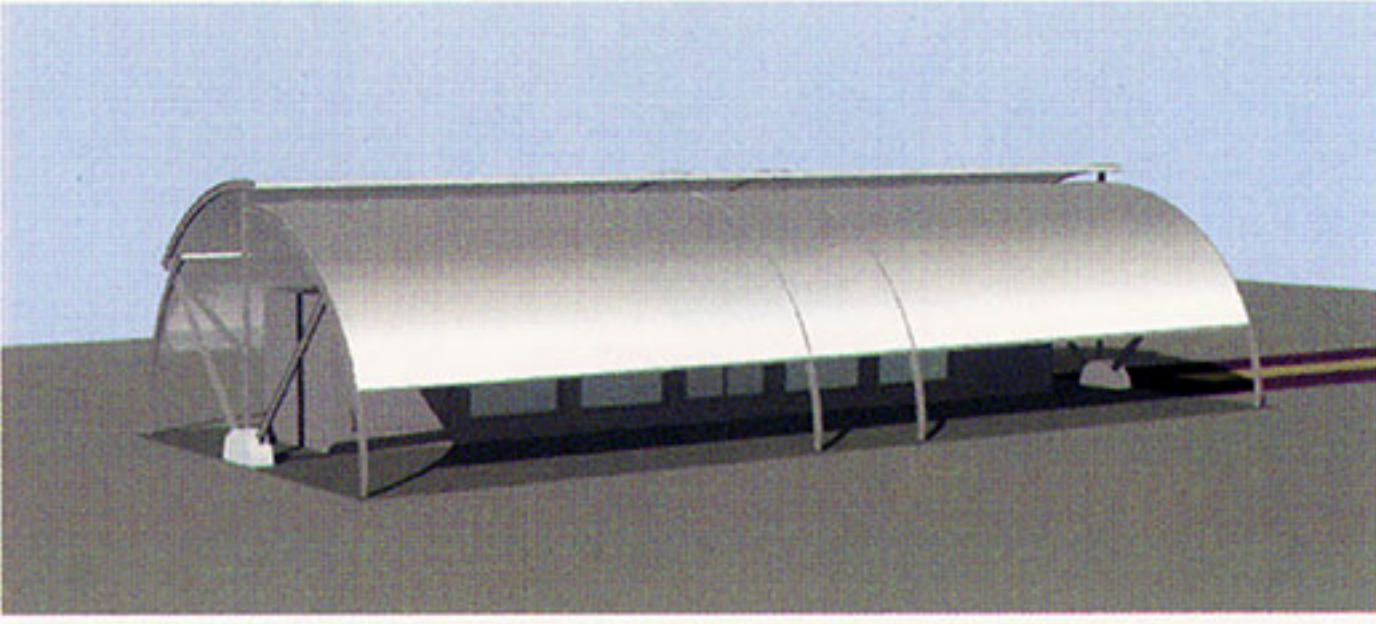
17 Çayhane yan görünüşü.

18 Deniz feneri perspektifi.

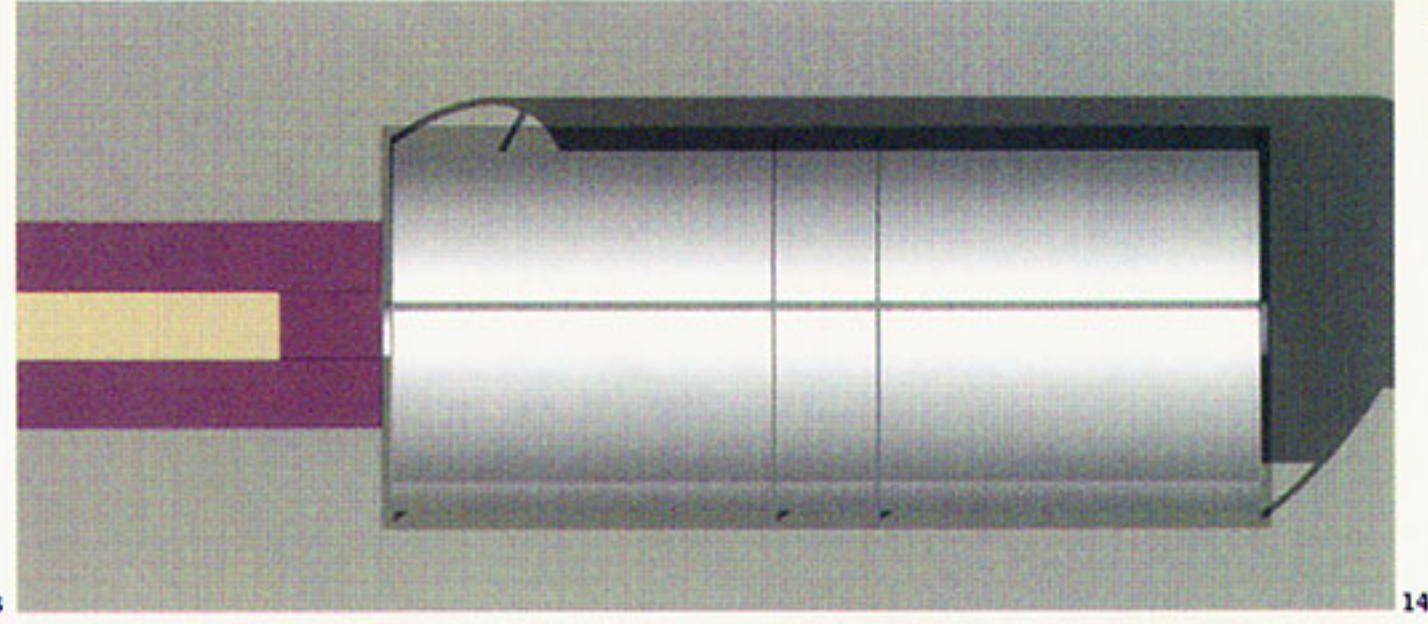
19 Deniz feneri planı.

20 Deniz feneri kesiti.

21 Deniz feneri görünüşü.

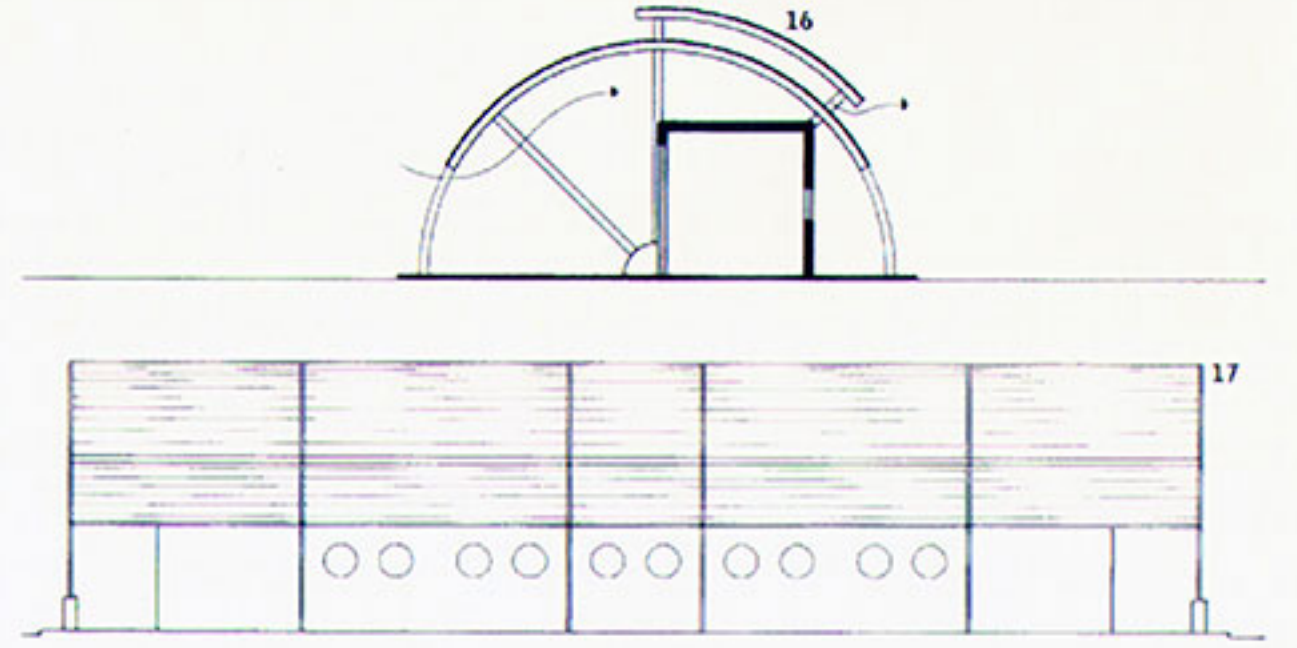
13

14

15

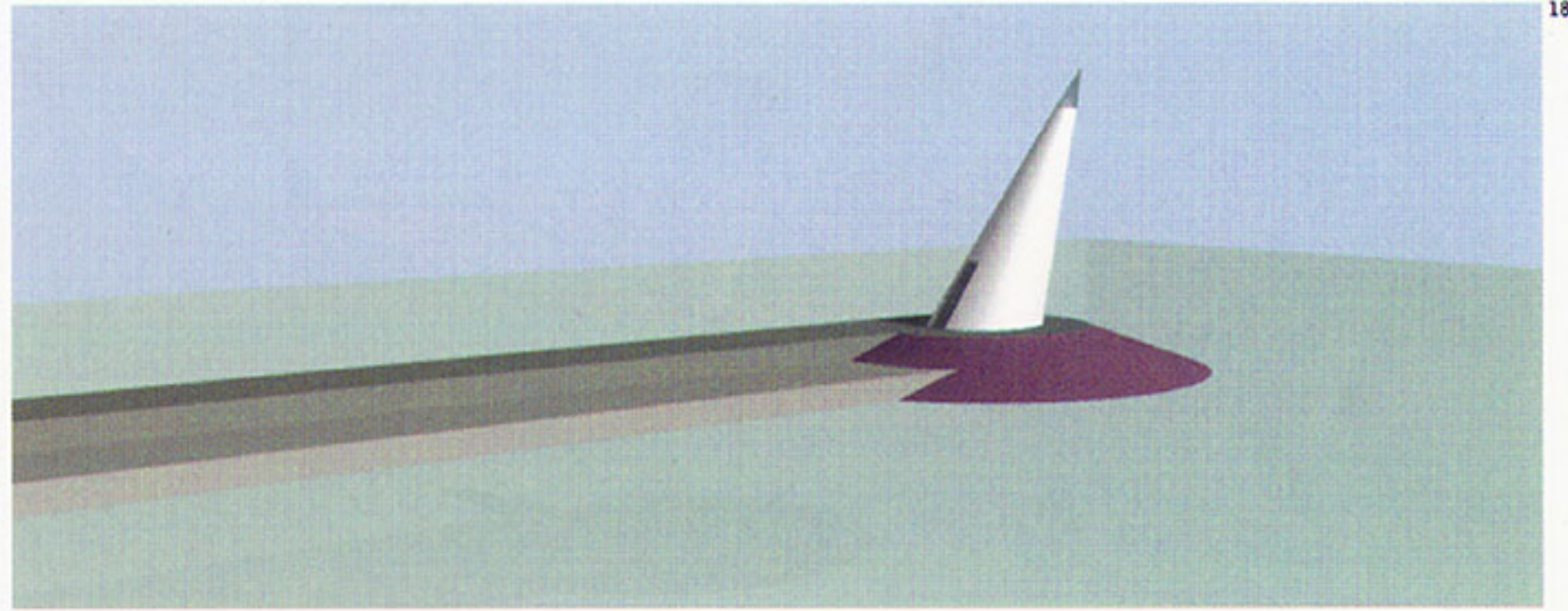

17

Göstergebilim okulunun ve yapısal çözümleme yönteminin kurucusu Roland Barthes Eyfel Kulesi üzerine yazdığı makalesinde kulenin inşaatı döneminde, seküler heykelsi güzelliğe karşı fonksiyonel ve teknik bir güzellik oluşturduğunu söylüyor.* Teknik imaj yerine işlevden çıkan estetiğe, teknik ekspresyonizme ulaşmak gerekmektedir.

Köprü, tekne gibi tasarımlarda modern mimarlık prensipleri daha doğrudan ifadesini buluyor. Yerçekimi karşı konulması gereken güçlü bir reel problem olunca, buna dayanan en sağlam yapıyı kurgulamak, bunu en az malzeme ile yapmak ve bu tekniğin estetiğini aramak işin kendi programı haline geliveriyor. Başka bir deyişle yük taşıyan konstrüksiyon ve malzemeler tasarımda sapma ve yanılşamayı engelliyor. Geometriyi ve malzemenin yapısal özelliklerini kullanarak strüktürler kurmak belki de bilimsel sanat olarak adlandırılabilir.

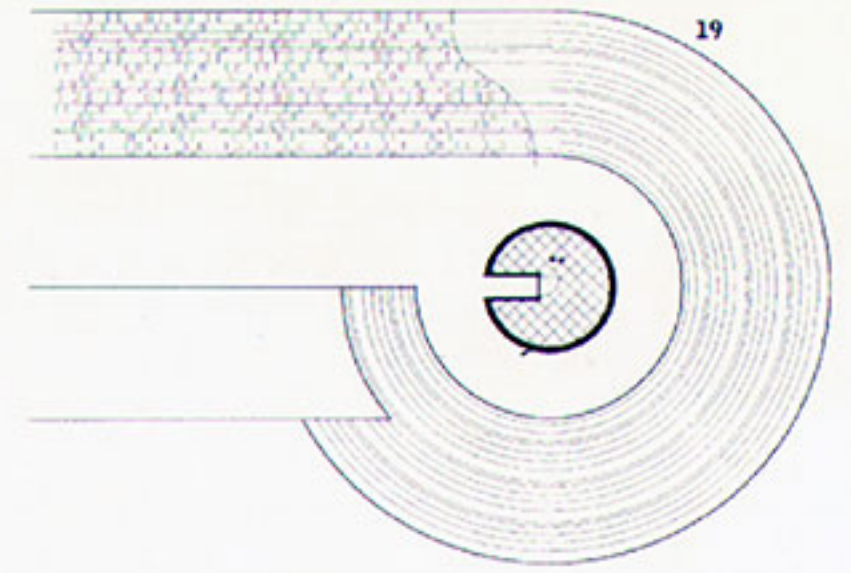
Yaya köprüsü rekreasyon alanında Lynch'in terminolojisiyle "landmark"ı; diğer dört yapı ise "node"ları, odak noktalarını oluşturmaktadır. Bütün bu yapıları, içine girilen kullanılan heykeller olarak tanımlayabiliriz. Köprü; açık, röpersiz bir deniz manzarasına bir renk, bir röper getirmektedir. Strüktürü, 34 metreyi aşan, yer düzlemine 38 derece açı yapan ve birbirini geren iki çelik yaya, 4.5 m genişliğindeki tabliyenin çelik gergilerle asılmasıyla kurgulanmıştır. Ana taşıyıcı yaylar 10 mm kalınlığında sac kutu

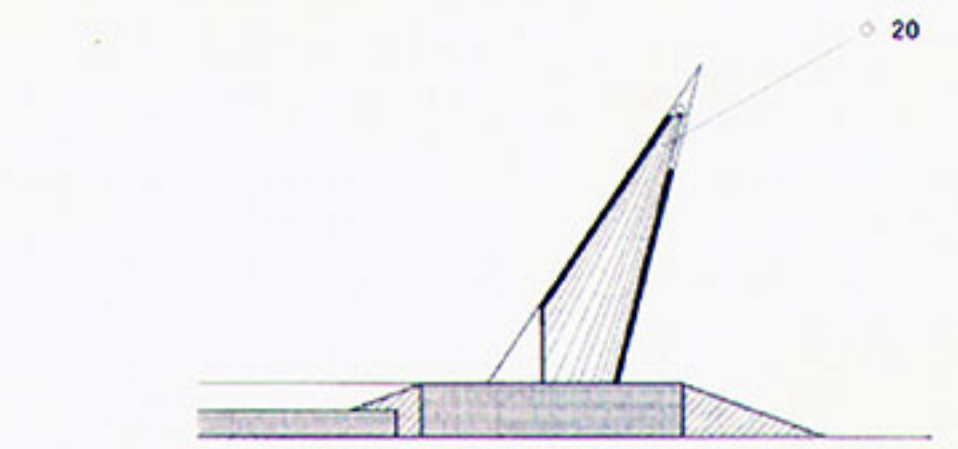
18

olarak tasarlanmıştır. Kutu profiller içten aynı kesitte saçla burkulmalara karşı desteklenmiştir. İki yay, birbirini bağlayan elemanlarla bütünleşik kemer gibi çalışmaktadır. Köprü tabliyesi iki yakada konsol olarak kemere asılmakta, mafsallı ve bulonlu bağlantıyla gereğinde açılabilir şekilde düşünülen orta tabliye ise konsollar üzerine oturmaktadır. Tabliye çelik konstrüksiyonu üstü 10x20 empenye ahşap kalaslarla kaplanmıştır. Köprü, yay kemer konstrüksiyonunun içine yerleştirilmiş aydınlatma elemanları ile herhangi bir ek ünite gerektirmeden aydınlatılmaktadır.

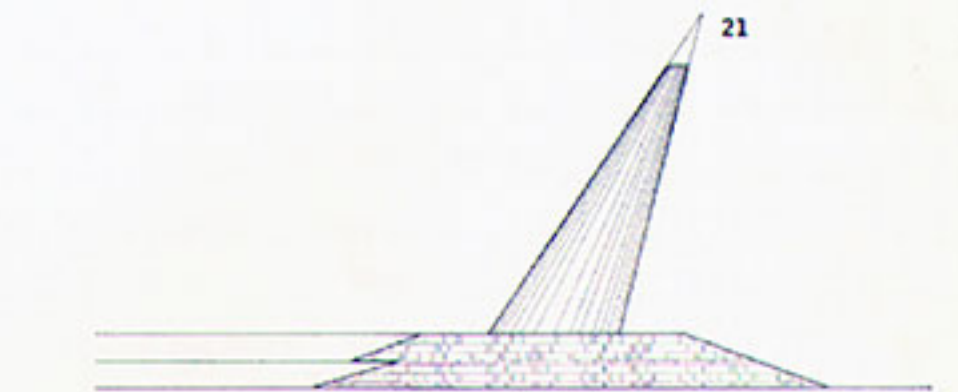
Köprü dışındaki rekreatif düzenleme elemanlarından biri olan kafe-seyir terasının zemini, kapalı-açık kafe niteliğinde, üst katı ise bir rampa aracılığıyla çevreyle bütünleşecek biçimde seyir işlevine uygun olarak düzenlenmiştir. Batı yakasında kumsalı sınırlayan mendirek, rampalı seyir teras-kafe kütlesiyle 3. boyutta vurgulanmıştır.

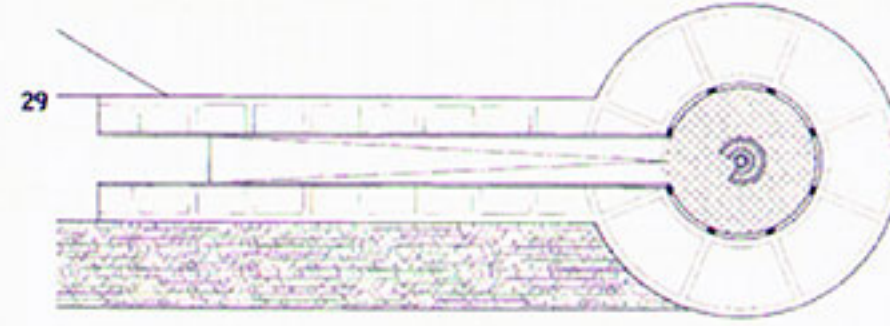
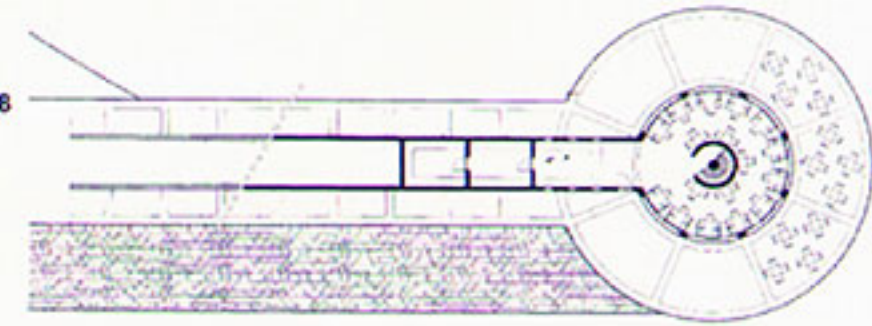
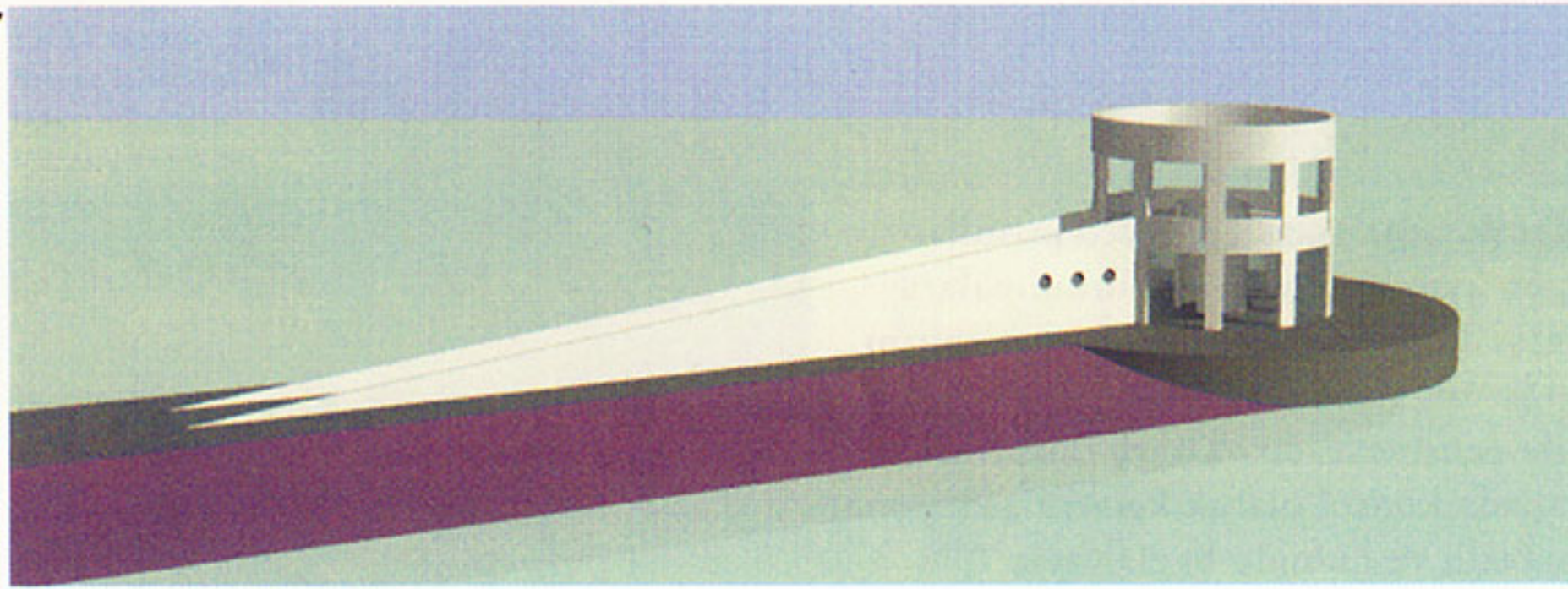
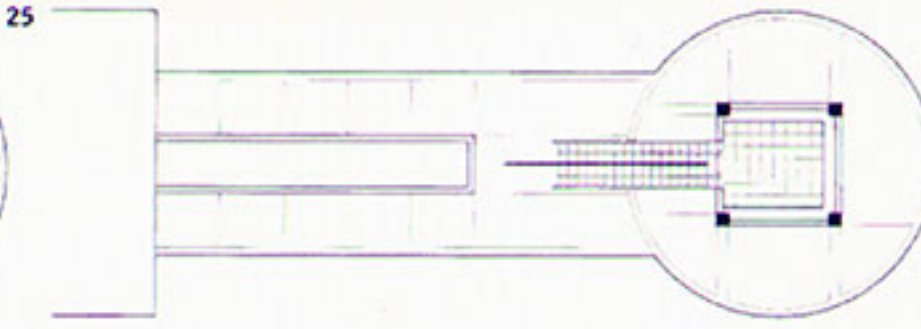
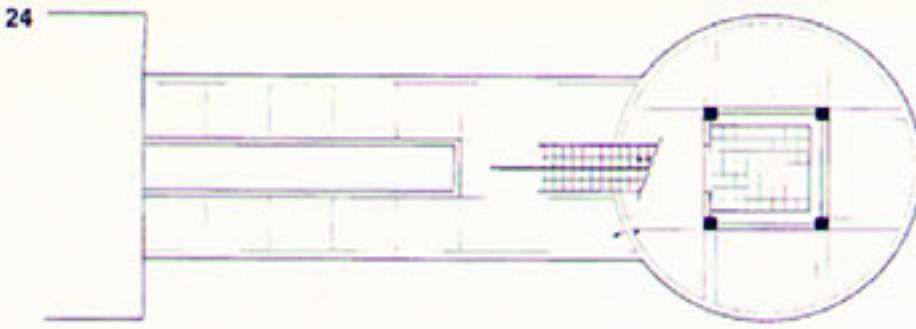
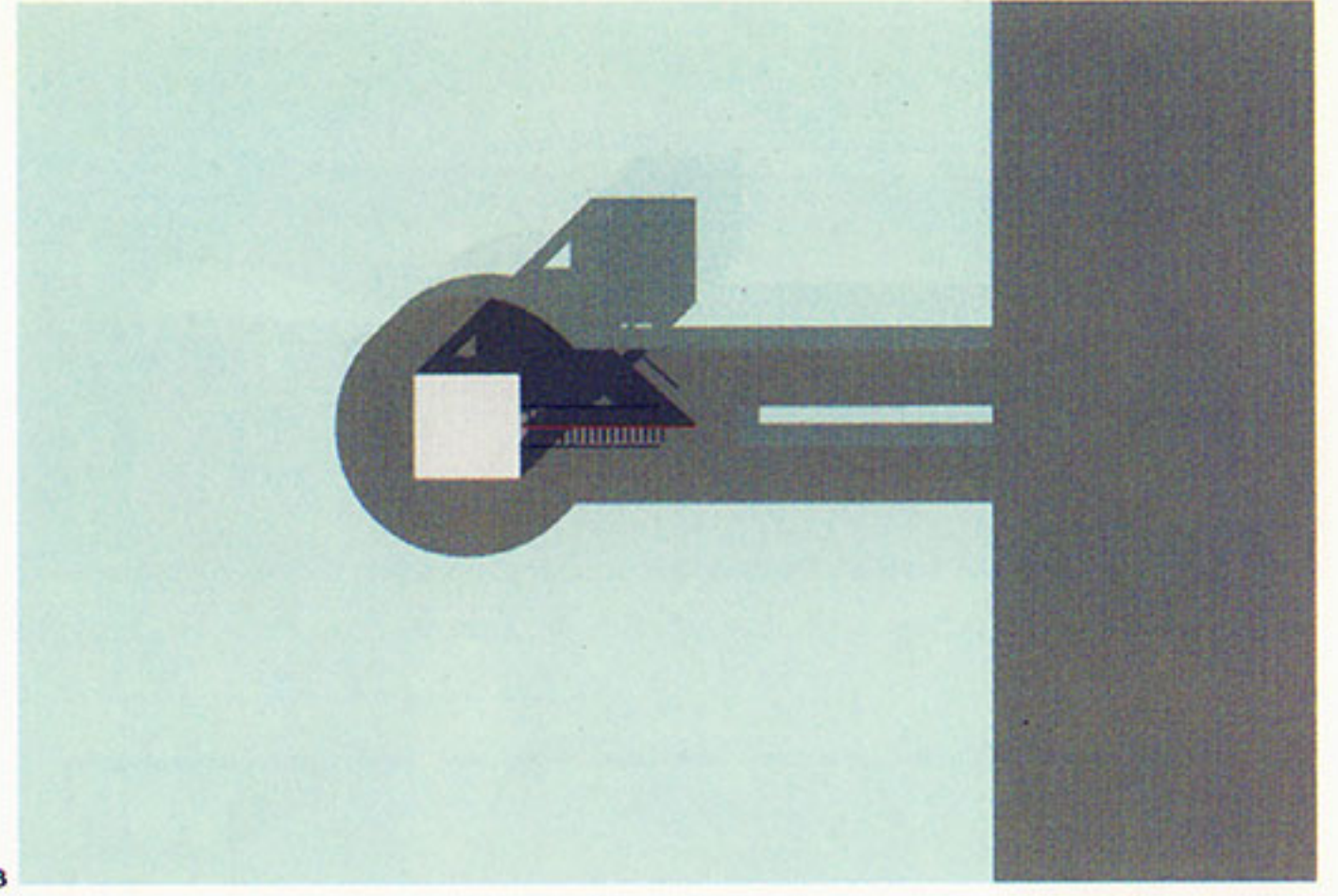
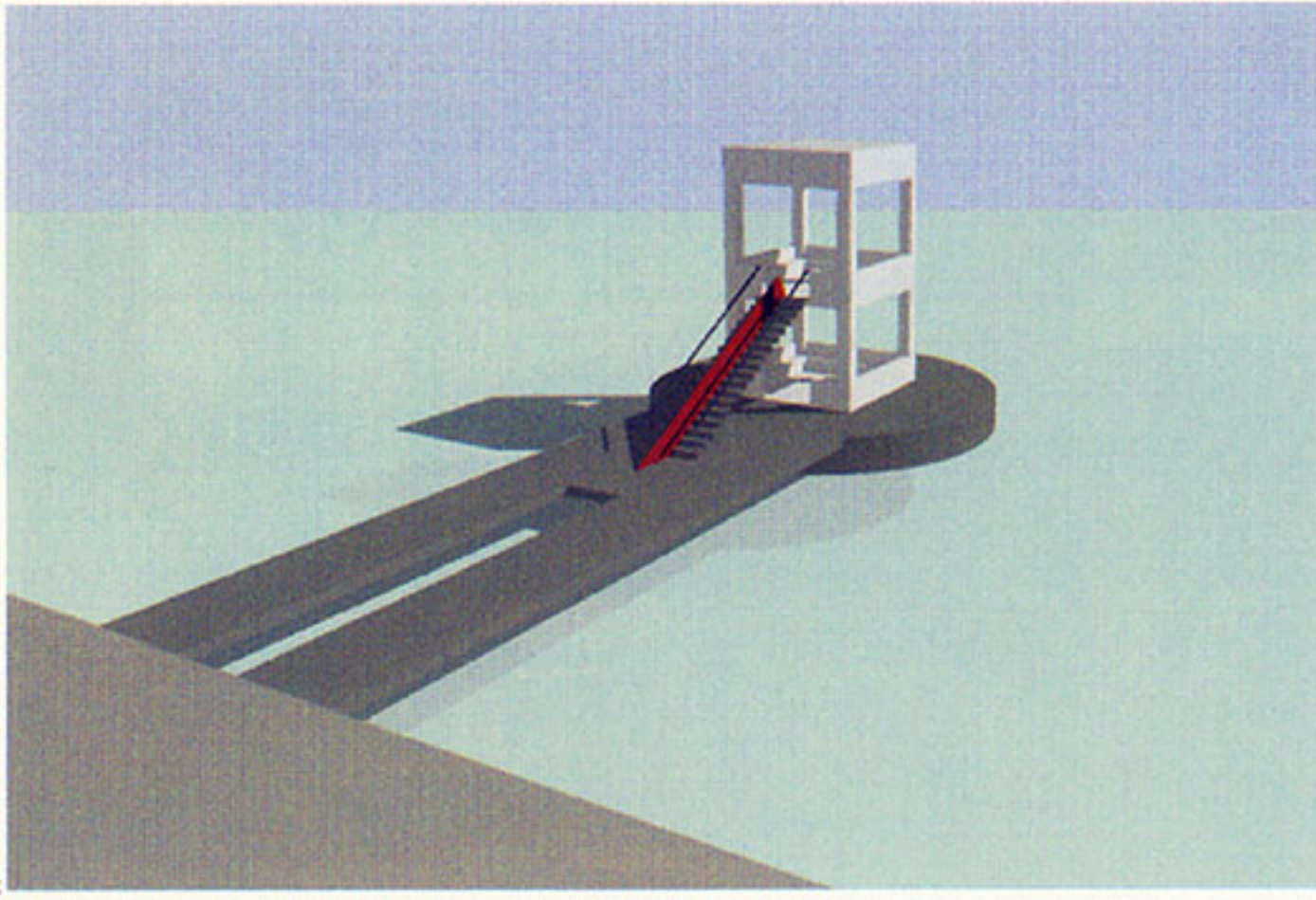
19

20

21

22 Seyir köşkü perspektifi.

23 Seyir köşkü yerleşim planı.

24 Seyir köşkü zemin kat planı.

25 Seyir köşkü 1. kat planı.

26 Seyir köşkü kesiti.

27 Seyir kafe-terası perspektifi.

28 Seyir kafe-teras zemin kat planı.

29 Seyir kafe-teras 1. kat planı.

30 Seyir kafe-teras kesiti.

Deniz fenerinde; kuzeye, kuzey yıldızına yönelen eğik koni formu ile yön tanımlayan dinamik, heykelsi bir anlatım aranmıştır. Fenerin iç çeperinde negatif rölyefli Marmara ve limanları haritası bulunmaktadır. Fener, varolan işlevinin yanısıra, ışıklı bir denizcilik anıtı gibi de ele alınmıştır.

Balıkçı barınağında yer alan seyir köşkü, bir balık iskelesi ile bütünleştirilmiştir. Her iki katında da oturmalı seyir imkanı yaratılmıştır. Bu iskele kıyı olta balıkçılığı için kullanılacaktır. Beyaz brüt betondan kare prizma kütesine; renkli, çelik parapetli giriş tarafından taşınan katlanmış plak çelik merdiven eklenmiştir. Oyuncak-heykel bina, basitliği ve simgeselliği ile işlevsel bir odak noktası oluşturmaktadır.

Çayhane, metal tonoz çatı konstrüksiyon örtüsü altında kapalı alan olarak kullanılan lineer bir dikdörtgen prizmadan meydana gelmiştir. Tonoz çatı, yarı-açık mekanın üzerinde, hava sirkülasyonuna imkan verecek şekilde tasarlanmıştır.

Yaya hatları mevcut yaya aksına farklı malzemelerle, aykırı konumlarda bağlantılandırılmıştır. Köprünün doğu ucundaki daire zemin ve batı ucundaki çarpık kare meydan aksları birbirine bağlayan geçiş elemanları olarak kullanılmıştır.

Zeminde biçimsel ve dokusal farklılıklar gösteren yaya yolları kullanılarak; koy, barınak, mendirek ve mevcut lineer yaya yolu arasındaki dolaşımın niteliği artırılmıştır. ■ Adnan Kazmaoğlu, Y. Mimar (DGSA).

* R. Barthes ve M. Andre, *La Tour Eiffel*, Paris, 1972.